

DEBRECZÉNI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium;
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési eljart.

Zsinati képviselők.

Ismeretessé vált tehát a zsinati képviselők választásának eredménye és az eredmény nem hozott meglepetést. Nálunk is, a többi egyházkerületekben is rég ismert nevek viselőit tisztelték meg a gyülekezetek bizalmukkal.

A megválasztottak legnagyobb része aktív részese az egyházi kormányzatnak. A többség az esperesekből és gondnokokból kerül ki. Nem épen szerencsés állapot s kétségkívül alkalmas bizonyos hierarchikus tendenciák érvényesülésére. Mert az bizonyos, hogy a törvényhozó, mikor a maga jószándékának akadályaira, a maga tekintélyének megtámadására, az alaptalanul elszenvedett megbántásokra — pedig hiszen melyik esperesnek nem volt ilyesmiben része — visszagondol: nem tud elfogulatlan lenni s az egyház szolgáló egymásközötti teljes egyenlőségének nagyszerű elve mellett következetesen megállani. De másrészt abban, hogy ily nagy számmal választották meg az egyházi adminisztráció kezelőit, van igen megnyugtató, sőt felemelő momentum is, az t. i., hogy az adminisztráció élén állók általában oly jól végzik a maguk munkáját, hogy méltók a gyülekezetek egyetértő bizalmára.

De általában abból, hogy zsinati képviselőkül mind az egyháznak régi és közismert munkásait választották, tekintélyes részben olyanokat, kik már az előző zsinatnak, sőt zsinatoknak is tagjai voltak, — más tanulság is következik. Az ugyanis, hogy az egyház meglevő törvényein nagyobb változásokat nem kíván az egyház; hogy az egyházi törvényhozó testület — hogy úgy mondjam — konzervatív programmal alkotott meg. Mert ha az egyházi közvélemény lényeges reformokat sürgetne, úgy a törvényhozó testületbe azokat juttatta volna, kik ily reformoknak erőteljes képviselői, holott pedig a megválasztottak között alig találunk egyet-kettőt,

kik valaha is reformok szükségességét hangoztatták.

Ezzel szemben ugyan lehetne arra hivatkozni, hogy a választás illetően eredménye nem a konzervatív irány diadalát jelenti, hanem csak azt, hogy bizonyos nemtörődomséggel történtek a választások, a jogosultak egyszerűen elfogadták a felülről kijelölteket. Lehet, hogy csakugyan így van. De épen ez mutatja a fennálló állapotokkal teljes melegegedettséget. Ha erősebb vágyakozás van reformok után, azok, kik erre komolyan vágnak, legalább megkísérelték volna a maguk embereit bejuttatni. Ám mikor azt tapasztaljuk, hogyha egyik-másik helyen szavaztak is külön jelöltekre, ám e jelöltek közül a legelő járó alig kapta huszadrészét a legutolsó helyen megválasztott képviselő szavazatai számának: igazán nem lehet azt mondani, hogy a mostani zsinat és zsinatitag választás érdekelné az egyházi közvéleményt. Ezen csekély érdeklődés a jele, hogy nem tartanak nagy bajnak a zsinat elmaradását sem, vagyis — mivel zsinat nélkül nincs reform — nem kívánnak reformot.

Ezt komoly tanúlságul meg kell állapítanunk nekünk, kik azt gondoltuk, hogy a legközelebb összeülő zsinaton több olyan változtatást lehet tenni egyházunk alkotmányán, mely azt lényegesen közelebb viszi a tipikus református — evangéliumi alapokon álló — egyházalkotmányhoz. Ezekről a reformtervekről e sorok írója néhány év előtt néhány dolgozatot írt is. Hányan olvasták el? — nem tudom. Hogy igen előkelő egyházi pozícióban levők közül többen nem tartották érdemesnek a beletekintést, arról van tudomásom.

Don Quijote szerepre senkinek sincs kedve s ilyen tanúlságok mellett azt hiszem azok is, kik reformokra gondoltunk, természetesen megnyugszunk abban, hogy ez a mostani zsinat ne legyen reform-zsinat, csak a legszükségesebb javítási munkákat végezze el. Csak hibákat, nyilvánvaló fogyatkozásokat javítson, de a régi elvek

változatlanul hagyásával. Ha ebben megegyezünk, kevesebb beszéddel több jó eredményt érünk el, mintha elveinkhez szilárdul ragaszkodva, a nagy reformokat proponáljuk a biztos leszavaztatás tudatában.

Ezzel a javító, foltozó módszerrel be lehet érni egyházi törvényeinkkel további tíz esztendőn át, még a bírósági eljárásnál is, mely pedig valóban sok igazításra szorul.

Egyetlen olyan törvényünk van, melynél toldozgatással semmire sem megyünk, melynek teljes és gyökeres reformja nélkül egyházunk óriási károsodásoknak marad kitéve: a *lelkészválasztási* törvény. Ám maradjon minden változatlan, de ezt az egyet alaposan reformálnunk kell, mert különben belepusztulunk.

Fel is kérjük munkatársainkat s általában olvasóinkat, hogy a közeledő zsinat munkatárgyai között ezt az egyet, mint kétségkívül legégetőbbet, tegyék különös tanulmány és elmélkedés tárgyává. Lehet, hogy egyéb reformjavaslat nem lesz a zsinat előtt. De e tárgyban minden esetre lesz javaslat. Adjunk módot és alkalmat rá, hogy az eszmék kiforranak.

A lelkészválasztási törvény módosítására vonatkozó nézetek és javaslatok előtt lapunk mindenki számára nyitva áll.

K. B.

Tárca

A bibliai számok és a Kabbala.

(Folytatás.)

6. A tizes szám.

A 10-es számnak is megvan a maga különös jelentősége. Jákób azt mondja Lábánról, hogy ez 10-szer is, — tehát nagyon sokszor — megváltoztatta az ő bérét (1. Móz. 31, 7, 41); „tíz asszony” nagyszámú asszonyt jelent 3. Móz. 26, 26-ban, s hasonló vonatkozásban fordul elő e szám Dán. 1, 20-ban, Ámós 6, 9-ben. Jelentőségét fokozza e számnak az a körülmény, hogy a 10-es számrendszernek ez az egysége. Tíz sing vala a Salamon templomának szélessége (1. Kir. 6, 3); 10 volt az isteni parancsok száma (2. Móz. 34, 28); 10 ércfalpa volt a templomnak, ugyancsak 10 mosdómédecével (1. Kir. 7, 27, 37, 38) s szintén 10 arany gyertyatartó s ugyanannyi asztal volt benne (2. Krón. 4, 7, 8); 10 volt a próbanapok (Dán. 1, 12), a szolgákra bízott talentumok, girák (Máté 25, 28; Luk. 19, 13), 10 ezüstpénz a bér-, vagy birtokmennyiség (Bírák 17, 10; Luk. 15, 8) száma; a husvéti bárány a hó 10-ik napján választott ki (2. Móz. 12, 3) s az engesztelés

napja a 7-ik hónap 10-ikén volt (3. Móz. 23, 27).

A 10-nek 10-szeres, 100-szoros stb. szorozataival is nagyon gyakran találkozunk a bibliában, mint nagy mennyiséget jelentő kerek számokkal. Legyen elég ezek közül csak a Rebekára adott hyperbolikus áldást említenünk föl: „szaporodjál ezerszer való ezerig” (1. Móz. 24, 60) és ezeket: a szerecsen Zerah ezerszer ezer embere (2. Krón. 14, 9); ezerszer ezren szolgálnak az Úrnak és tízezerszer tízezeren állanak előtte (Dán. 7, 10. és Jel. 5, 11); „a lovasseregek száma két tízezerszer tízezer” (Jel. 9, 16). Ezen utóbbi számok, tehát az egymillió, a százmillió és a kétszázmillió általában a bibliában előjövő legnagyobb számok.

7. A tizenegyes szám.

E szám csak Máté 20, 6-k-ben mutatkozik jelentős számnak, hol a 11 óratáj, mint a 12-nek, tehát az utolsónak közvetlen megelőzője említettik.

8. A tizenkettős szám.

E számnak astronomiai jelentősége mellett (az év 12 hónapja) a zsidóknál külön történeti jelentősége is van. Ők nevezetesen már Egyiptomban Jákób 12 fia után 12 törzsre oszlottak fel s ugyanezt a számot megtaláljuk ama genealogiai kimutatásokban is, melyeket a szentírat Nákhor fiáról, a náchoritákról (1. Móz. 22, 20—24) és Ismael fiáról, az ismaelitákról (1. Móz. 17, 20; 25, 13—16), ezeknek számáról följegyez. Izrael nemzetségeinek e száma 1. Móz. 49, 28 mellett a bibliának nagyon sok helyén előfordul s hogy annak valamely jelentősebb, szent jelleget tulajdonítottak, bizonyítják azt a következő adatok: Jézus tanítványainak száma 12 volt (Máté 10, 1—2); a Jelenések könyvében szó van a 12 csillagból való koronáról (12, 1); az új égben a 12 kapuról, 12 angyalról, a város kőfalának 12 alapjáról, a Bárány 12 apostoláról, a 12 kapu 12 gyöngyéről, az élet fája 12 gyümölcséről (21, 12, 14, 21; 22, 2).

A 12-nek szorzatai közül a 24 vénről (Jel. 4, 4. és 11, 16), a viadalra kész 12,000 katonáról (4. Móz. 31, 5), a csapás miatt elhalt 24,000 izráelitáról (4. Móz. 25, 9) és az Izrael fiainak minden nemzetiségéből elpecsételt 144,000-ról, tehát minden nemzetiségből 12,000-ról, (Jel. 7, 4. kk.) emlékezhetünk meg. Használja a biblia a 12-t, mint egyszerűen kerek számot is (Máté 26, 53).

*

A felsorolt 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12. számokat s ezek némelyikének egyes szorzatait tekinthetjük tehát úgy, mint bibliai jelentős, vagy épen *szent* számokat. Jegyezzük meg föl, hogy sok fejtörést okozott a

bibliamagyarázóknak a Dániel könyve 8. r. 14. versében előjövő „kétezer és háromszáz estve és reggel“ és 12. r. 11-ik versében előjövő „ezerkétszáz és kilencvennap“ kifejezések értelme. Nagyon messze vinne bennünket, ha e helyek exegetikai fejtegetésébe bocsátkoznánk; elégedjünk meg tehát csak annyi megjegyzéssel, hogy a theologusok e két számot eschatologiai számoknak tekintik s a mennyek országában épülendő új templommal hozzák összeköttetésbe. A Jelenések könyve 13, 18-ban előforduló misztikus számmal, a 666-tal részletesebben fogunk hátrább, a *Kabbaláról* való előadásunkban foglalkozni.

II.

A Kabbala.

Kabbala, vagy Kabala, a modern judaismus egyik iskolájának kiágazása, melyet hívei valamennyi tudomány között a legelőkelőbbnek, legnemesebbnek tartanak. A Kabbala eredetileg héber szó (Kabbáláh), elfogadást, átvételt jelent s a *kibbél* igéből származik, mely ezt jelenti: hagyomány alapján elfogadni, átátvenni. Fő- és bátran elfogadható jelentése tehát a Kabbalának a *hagyomány* és egyáltalában nem szükséges mindjárt magánál e szónál valami titokteljesre, felfoghatatlanra gondolni, ahogy azt az ezen tárgy körül kevésbé járatos emberek teszik. Ami a titokszerűséget illeti, csak annyi a bizonyos, hogy a Kabala kevés beavatottnak volt a birtokában s az eszmék fejlődésére s az emberi társadalom alakulására eleitől fogva igen csekély befolyással volt.

A Kabbala szót néha nagyon széles értelemben veszik, úgyhogy magában foglal az mindenféle hagyományt, vagyis mindenféle magyarázatot, élet-szabályt, szertartási szokást, melyről a zsidók azt állítják, hogy atyáiktól vették át; de gyakrabban szűkebb értelemben fogják azt fel s valamely olyan theologiai és philosophiai rendszert értenek alatta, mely nagyban különbözik azon polgári, büntetőjogi, szertartási és egyházi hagyományoktól, amelyek a *Misnának*, a zsidók eme régi, szájról-szájra szálló hagyományokat magában foglaló tankönyvének tartalmát képezik. A *Kabbala szó alatt manapság általában a maga egészében a XIII. században kifejlődött, de már sokkal korábbi időkbe visszanyúló misztikus zsidó vallásbölcsezetet valamint az ezt magában foglaló tankönyveket értik*. Alapjában véve régi zsidó metafizikai elmélet az Istenről, a mennyekről, a világteremtésről, amelyhez idővel hozzájárultak a zend vallásból az angyalokról, a jó és rossz szellemekekről vett képzetek s a néphitből, a csillagjóslásból és az új platonismusból átvett elemek, melyeket később, bár sohasem teljesen megfelelő eredménnyel, bizonyos rendszerbe igyekeztek hozni. Misztikus magyarázatásokból, rejtett értelmű metafizikai szem-

lélődésekből állott a Kabbala, melyekről azt állítják, hogy azok valamely titkos hagyomány útján a legrégibb időkől szállottak alá az újabb korokra s midőn néhány keresztyén theologus is csatlakozott hozzá, bizonyos tekintetben általánosabb jelentőséget is vívott az ki magának a vallásbölcsezet területén.

(Folytatjuk.)

Közélet**A lajstromos szavazás.**

Egyházkerületünkben eddig egyházmegyénként választották a zsinati képviselőket s az eredmény — mivel többnyire mindegyik egyházmegye egy lelkész és egy világi képviselőt választ — az esperesek és egyházmegyei gondnokok megválasztása volt. Ezért óhajtottuk a más egyházkerületekben már régebben alkalmazásba vett lajstromos szavazást, hogy a választás szabadsága ne essék áldozatul az udvariasságnak s az előljárók iránti tiszteletnek.

Az eredmény így is csak ugyanaz lett és különösen érdekes, hogyha a listáról az esperesek és gondnokok közül valamelyik szavazat ki is hagyott valakit, az semmiesetre sem a saját egyházmegyéjének esperese volt. Ez aztán annak a bizonyossága, hogy a *maga* esperesével — gondnokával mindegyik egyházmegye nagyon meg van elégedve.

Eddig élénkebb volt a választás a póttagokra nézve, ahol nem voltak irányadók obligát tekintetek. Így a lajstromos szavazás mellett ezeket illetően is hiába volt volna minden mozgalom, hacsak nem az egész egyházkerületre terjedően (— de hát ezt meg nem érdemes *póttagságért* kezdeni —).

A szavazatok megoszlása ez volt:

Rendes tagoknál a lelkészek közül: Futó Zoltán, Sulyok István 788, Sass Béla 787, Dávidházy János 783, Széll György 781, Görömbei Péter 779, Vass Mihály 774, Végh József 773, Györy Lajos 770, Berey József, Böszörményi Lajos 769, Szabó Lajos 768, Biki Ferenc, Kovács Lajos 767, Bertók Béla 766, Szabolcska Mihály 757, Ferenczy Gyula 754.

A megválasztottan kívül szavazatokat kaptak még: Jánosi Zoltán (46), Dicsőfi József (37), Andrassy Kálmán (25), Soltész Elemér, Pokoly József (23) és mások.

A világiak közül: Némethy Károly 789, Domahidy Elemér, Fekete Márton, Fráter Barnabás, György Endre, Szomjas Gusztáv 788, Dóczy Imre, Gencsy Albert, Kurovszky Ferenc, Várady Gyula 787, Csaba Adorján, Kun Béla 786, gróf Tisza Kálmán 785, Babós János 784, Jármy Miklós 782, Márk Endre 778, Madarassy Dezső 757.

Szavazatokat kaptak még dr. Tóth János (13), dr. Tóth Lajos (13), Mezőssy Béla, Bertóky József, Szegedy Kálmán, Padrah Sándor és mások.

A lelkészi póttagságra: Lévay Mihály, Szele György 781, Jakucs Sándor 780, Török Imre 778, Fekete Gyula 777, Szentimrey József 775, Sipos József 771, Dombi Lajos 770, Kicses István 768, Andrassy Kálmán, Soltész Elemér 764, Somogyi József 763, Bihari Lajos, Fogarassy Bálint, Takács Zsigmond 761, Pokoly József 750, Veress Géza 739.

Szavazatokat kaptak még: Jánosi Zoltán (32), F. Varga Lajos (26) és mások.

Világi póttagoknál: Bay Lajos, Szegedy Lajos, Tatár Balázs, Újfalussy Dezső 785, Csathó Zsigmond, Szabó Albert, Szegedy Gyula 784, Sinka Sándor 783, Kacsó Károly, Medve Zoltán, Végh Sándor 782, Böszörményi Emil, Magyar Miklós, Szalánczy Bertalan 781, Szegedy Kálmán 780, Padrah Sándor 777, Tóth Lajos 766.

Szavazatokat kaptak még sokan, de 10-et egy sem ér el.

A tanárképviselők közül Kiss Ferenc 788, Karai Sándor 783 és Simon Károly 789 szavazatot kapott.

Ime hát valamennyi tagot csaknem egyhangúlag választották meg, mert hisz a legkevesebb szavazattal megválasztott is megkapta a szavazatoknak 94%-át.

Egyedül a *békésbányai* egyházmegyében volt valamelyes mozgalom. Ott egynehány egyház egyetértően módosította a másfelé leginkább változatlanul elfogadott névsort és el kell ismerni, hogy e módosított listán is méltó nevek szerepeltek. De ez is hiábavaló, hiszen ha egy egész egyházmegye összeállna sem érhet el eredményt, ha a többi 13 együtt szavaz.

Így aztán a bölcsek megnyugodtak a figyelembe ajánlott névsorban. S ahol tettek rajta módosítást, ott nem volt benne sok köszönet. Például egyik helyen *római katolikus* férfiúra szavaztak, nyilván úgy okoskodván, hogy ez a tisztesség a *főispánság*-hoz lett volna kötve. Világi férfiút nem egyet tisztelettel meg *lelkészi* tagságra adott szavazattal. Úgy-szintén más egyházkerületbeli lelkészt is.

De hát arról is meggyőződhattünk, hogy nemcsak a presbiteriumoknak szabad tévedni, hanem a tanároknak is. Mert lám egy tanártestület is beküldte a maga szavazatát...

Szóval: a lajstromos szavazás se jó. Vagy inkább: a lajstromos szavazás is csak olyan jó, mint az egyházmegyénkenti.

Irodalmi szemle

Évkönyv a debreczeni református kollégium felsőoktatási intézetéről az 1916–17. iskolai évről. Közzéteszi Dr. Lencz Géza. XXXIX. (III.) évfolyam. 114+69 lap. Tartalmaz négy értékes értekezést, melyek közül az első I. Ferencz József emlékezete Pokoly József dr. egyetemi tanár tollából (3–14 l.). A második Az úrvacsora kérdése, melyről Lencz Géza dr. értekezik (14–22 l.). A harmadik Varga Zsigmond dr. lelkész-képző-intézeti tanár tanári székfoglaló értekezése A bibliai őstörténetek újabb kritikai megvilágításáról (23–57 l.). E szaktanulmány külön lenyomatban is napvilágot látott 37 lapnyi terjedelemben, szép kiállításban. Végül pedig Függelék gyanánt olvasható Mitrovics Gyula dr. egyetemi tanár 69 lapnyi terjedelmű nagybecsű tanulmánya Az egyéni nevelés főbb szempontjairól. Már magában véve ez a négy értekezés is kellő érdeklődést és sympathiát biztosít ennek az Évkönyvnek. Az év történeti adatai (58–70 l.) szólnak a kollégium, legfőbb felügyelőjének, egyházkerületünk főgondnokának, gróf Degenfeld József úrnak húsz esztendei főgondnoki működése alkalmából méltatott elévülhetetlen érdemeiről, úgyszintén a Dóczi Imre egyházkerületi gimnáziumi felügyelő negyven éves tanügyi munkásságának, jubileuma alkalmából történt méltatásáról, aztán a személyi változásokról, az erdélyi menekültek vendégellátásának, a helyiségek rendezésének körülményeiről, az ünnepélyekről és egyéb adminisztrációs tételekről. A kollégium szervezete kapcsán tájékozást nyerünk a lelkész-képző-intézet hallgatóinak számáról, tanulmányi rendjéről, tanárai és hallgatói működéséről. Külön szakasz tárgyal a kollégium egyetemi internátusáról, mely a háború miatt sok viszontagsággal küzdött. A jövő 1917–18. tanévben remélhetőleg és előreláthatólag kedvezőbb viszonyok lesznek minden tekintetben úgy itt, mint a tápintézetnél, melyről pontos kimutatás van közölve.

A debreczeni református főgimnázium értesítője az 1916–17. iskolai évről. Közli Karai Sándor igazgató. 150 lap. A fenntartó- és kormányzó testület, a tanári kar, az 1916–17. tanévben végzett tananyag és használt tankönyvek, továbbá az írásbeli dolgozatok tárgyai, úgyszintén a tanárok irodalmi és egyéb szakszerű működésének ismertetése után tájékozást nyerünk a gyűjtemények gyarapodásáról, az iskolai jótéteményekről, ifjúsági egyesületekről, a tanulók létszámáról, névsoráról és osztályzatáról. Figyelemre méltó, hogy a kollégiumi bentlakásra felvett száznyolcvan tanulót, köztük 78 erdélyi menekültet a helyiségek katonai célra történt lefoglalása miatt, jó családoknál helyezték el, de már a második félév elején beköltöztethették őket az ősi

Alma Mater falai közé ; az elengedett tandíj összege mintegy 7500 korona volt, ezenkívül szinte 100 erdélyi menekült tanuló minden iskolai díj fizetése alól felmentetvén, szinte 6000 K kedvezményben részesült. Konviktusban az első félév folyamán 73, a másodikban 51 gimnáziumi erdélyi menekült ifjút láttak el. Ezekre megy az ösztöndíjbeli, könyv- és ruhasegély összege. Csak maguk az erdélyi menekült tanulók 51,200 K segélyben és ajándékban részesültek. Az önképzőkör és ifjúsági gyűl. kezelt példás munkásságot fejtett ki, hasonlóképpen szépen működött a torpakör, a zenekör és az énekkar. A tantesület tagjai közül öten hadi szolgálatban vannak. A háború folyamán besorozott és bevonult intézeti tanítványok száma 151. Vizsgálatot tett 609 nyilvános és 43 magántanuló, kiknek 87,4%-a református vallású volt. Mindezek és a többi nagyjelentőségű adatok nyilván igazolják, hogy a debreczeni református főgimnázium rendkívül nehéz, de egyszerűsággal gyönyörűsége kulturális misszióját méltóképpen teljesíti, hivatásának magaslatán áll és általános elismerést, támogatást, figyelmet, érdeklődést érdemel.

A máramarosszigeti református lyceum jogakadémiajának évkönyve az 1916—17. tanévről. Szerkesztette dr. Gergely György ezévi igazgató. Különnyomat a Lyceum (jogakadémia, főgimnázium és internátus) értesítőjéből. 83 lap. Megható emlékezéssel kezdődik, melyet a Lyceum *voll* hős növendékeinek, hallgatóinak szentel az intézet apai érzelmű tanári kara. Ezután olvasható Ferencz József emlékezete, melyet a máramarosszigeti összes tanintézetek felnőtt ifjúsága előtt, elsősorban a joghallgatók számára tartott ünnepélyen mondott el dr. Gergely György igazgató. Ugyanő tanúságos adatokban bővülő rajzot nyújt az intézet múltjáról 1540-től kezdve. Az igazgatótanács működéséről Héder János lyceumi helyi gondnok számol be lendületesen kezdődő, tárgyilagosan folytatódó és biztatóan befejeződő gondos, szép jelentésében, melyet csakis térszűke miatt nem közölhetünk le szóról-szóra. Pap Tibor emlékezetét kegyeletes sorokban újítja fel az igazgató, aki alapos körültekintéssel írta meg a jogakadémia múlt tanévi külső és belső életének s működésének történetét, úgyszintén a hallgatóknak világháborúban részvételéről, egyesületi működéséről, mensa academicájáról s a könyvtárról szóló értesítéseit. Nagyon óhajtható volna, ha e kiválóan fontos nemzeti és művelődési hivatásra rendelt főiskola munkásságáról, hatásáról és jelentőségéről minél nagyobb körökben kellő tájékozódást nyerének az érdeklődők. Evégből olvassa el kiki ezt az évkönyvet.

Debreczeni Lelkészi Tár XIV. kötet júliusi (7.) szám I. részében Szelényi Ödön dr. folytatja A filo-

zofia történetének jelentősége, áttekintése és irodalma című tanulmányát. A II. részben közölt beszédek és imádságok írói: Bokor Sándor, Gönczy Béla, dr. Gönczy Lajos, Győry Elemér, Kiss Samu, Nagy Márton, Páhy József és Sándor István, akik a legjobbat adják kirceses tárházuk készletéből.

Az Igehirdető XII. évfolyam szeptemberi (9.) füzeté Jancsó Sándor, Muraközy Gyula, dr. Szeberényi Lajos Zsigmond, Soltész Elemér, Kiss Samu és Csernák Béla ismert nevű egyházi beszédirőink változatos textusú és alkalmi dolgozatait tartalmazza. Kiválóbb érdeklődést kelt Csernák Béla két, a reformáció négyszázados jubileumával összefüggő, arra előkészítő vasárnapi beszéde, melyet az Igehirdető figyelmes kiadóhivatala csinos és tetszetős füzetben különnyomatban is közrebocsájtott. Ez az általános terjesztésre érdemes és méltó különnyomat kapható Nagybánya, Hid-utca 19. sz. a. az Igehirdető kiadóhivatalában ötven fillérért. Ugyanott szerezhető meg D. Erdős József három reformációi beszéde: 1. A reformáció Istennek ténye. Ésa 42, 10—18. — 2. A reformáció az evangéliom diadala Róm 1, 16. 17. — 3. A reformáció áldásai. Ján 8, 32. Ára nyolcvan fillér, ami bélyegben is beküldhető. Jelezzük egyúttal, hogy az Igehirdető októberi számában minden beszéd a reformációval fog foglalkozni. Ez a szám megszerzhető egy korona hatvan fillérért.

Különfélék

Idő.

Eleddig az idő olyas valami volt a magyar ember szemében, amivel nem szokott számolni ; legfeljebb olyan felsőbbrendű hatalomnak tekintette, amely meghozza ezt vagy amazt az eseményt, meggyógyítja eme vagy ama lelki fájdalmat. Az a mondás : az idő pénz, sokkal többször volt nálunk gúny, tréfa tárgya, mint komoly megfontolás leszűrt eredménye, amit hasznukra ki lehetne és ki is kellene aknázni.

Még ma sem tudjuk kellőleg értékelni az időt, pedig a háború és ellenségeink e tekintetben sok kemény leckét adtak már. Még mindig a legtöbben figyelmen kívül hagyják, hogy a háború legnagyobb és legegységesebb veszteségei közé tartozik az az idő, amit valamennyien elvesztettünk a háborús esztendőök folyamán.

Azért hát, míg nem késő, vizsgáljuk éberebb gondossággal az idő folyását, gyümölcsöztessük a tovatűnő napokat : éljünk az idővel! □

Kitüntetett tanügyi férfiak. A király születése napján a következő debreczeni tanügyi férfiakat tüntette ki a II. osztályú polgári hadi érdemkereszttel : Géresi Kálmán tankerületi főigazgató, dr. Láng

Nándor egyetemi rektor, Karai Sándor református főgimn. igazgató, dr. Veress István tanítóképző-inlézeti igazgató. Ad multos annos!

A szatmárnémeti református tanítóképző igazgatója ez úton értesíti növendékeit, hogy miután az internátus nem nyílik meg, koszhelyek ügyében hozzá forduljanak. Tanév kezdete szeptember 1. *Poszvek Irén* igazgató.

Ottó hadiárвахáz. A tiszántúli református egyházkerületből már több mint 300 egyház tett kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy az egyházkerület által Debreczenben felállítandó „Ottó Hadiárвахáz“ fenntartási költségeihez évenként befizetendő összeggel hozzájárul. Az egyházakon kívül Dr. Baltazár Dezső püspök úr püspöksége idejére évi 400 korona, Dombó Lajos gyulai lelkész. tb. esperes úr rendes lelkészsége idejére évi 100 korona hozzájárulást biztosítottak.

Beiratkozás az egyetemre. A debreczeni m. kir. tudományegyetemen a rendes beiratkozások az 1917—1918. tanévre f. évi szeptember hó 1-én veszik kezdetüket s bezárólag szeptember hó 12-éig tartanak. Akik valamely elháríthatatlan akadály miatt a fent említett határidőn belül beiratkozni nem tudnak, azok kötelesek akadályoztatásukat hitelesen igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket annak a karnak dékánjához, amelynek kebelébe magukat fölvetetni óhajtják, legkésőbb szeptember 12-éig benyújtani. A kari dékánok a fölvetelt október 6-áig engedélyezhetik. Azok a hallgatók, akik október hatodikáig sem volnának képesek beiratkozni, a tanulmányi-, fegyelmi- és leckepezés szabályzat 23-ik §-a értelmében indokolt s bizonyító okmányokkal felszerelt kérvényüket az egyetem Rectorához nyújtják be, aki is a beiratkozásra október 14-éig haladékos adhat. A katonai szolgálatot teljesítő hallgatók minden engedély nélkül október 8-áig iratkozhatnak. Az utólagos beiratkozásra vonatkozó kérvények fölött a Rector végérvényesen határoz. A beiktatáshoz születési bizonyítvány, érettségi bizonyítvány, hazai egyetemről és főiskoláról, vagy külföldi egyetemről s főiskoláról jövőknak távozási bizonyítvány, továbbá lecke-könyv (lecke-igazolvány), amennyiben pedig az érettségi, vagy távozási bizonyítvány keltétől a felvétel időpontjáig hosszabb idő telt volna el, az illetékes politikai hatóságtól erkölcsi bizonyítvány is szükséges. A jelentkezés az illető kar dékánjánál személyesen történik s erre a rectori engedéllyel iratkozók is kötelesek. Tandíjmentesség iránti kérvények a beiratás első napjától számított 12 nap alatt, az illető kar dékáni hivatalához adandók be. Csatolandók szegénységi, illetve állami tisztviselők és tanfériak gyermekeinél vagyontalansági bizonyítvány; továbbá a tanulmányi jóelőmenetelt igazoló hiteles okmányok. Részletesebb tájékoztatást az egyetem tanulmányi-, fegyelmi- és leckepezés szabályzata

nyújt, melyet díjtalanul ad az egyetem rectori hivatala. Debreczen, 1917. évi augusztus hó 20-án. *Dr. Erdős József* e. i. Rector.

A königgrätzi Katona Otthon üdvözlője. A Königgrätzi katona otthon vezetősége az Otthon fennállása harmadik évfordulója alkalmából az alábbi táviratot küldte Dr. Baltazár Dezső püspöknek: „Baltazár Dezső püspök úrnak Debreczen. Fennállásunk harmadik évfordulóján mély tisztelettel és hálás szeretettel emlékszünk fentartó anyaothonunk nagynevű elnökére. Königgrätzi Otthon“.

Készülődés a reformáció 400. éves megünneplésére — Békéssámsonban. Lélekemelő módon nyilvánult meg a békéssámsoni református hívek részéről a kálvinista hitűség és az egyház iránti hagyományos áldozatkészség az 1917 július 19-én tartott egyházközségi közgyűlés alkalmával. A templomban tartott népes nagygyűlés egyhangú lelkes határozatával kimondta, hogy az 1917. évben az egyházi adót kétszeresen fizetik meg annak örök emlékéül, hogy ebben az évben van a reformáció 400. évfordulója. Az így befolyó jövedelmet — mintegy 1400 koronát az „Egyházfenntartási alap“ növelésére fordítják, így akarván biztosítani az anyaszentegyház jövőbeni fennmaradását és erősíteni fundamentumát. Az egyház hívei háromnegyed részben napszamosok cselédek és 1—5 holdas kisemberek. Követendő példa.

Doktoravatás. Gedra Pál kistamási lelképásztort a budapesti egyetem jog- és államtudományi karán június hónapban doktorrá avatták Gratulálunk.

A Debreczeni Egyetemi Diákasztalnál az 1917—18. tanév első felében egyetemi hallgatók részére betöltendő 9 ingyenes, 10 féldíjas és nagyobb számú kedvezményes hely. Az ingyenesek díjtalanul kapnak ebédet és vacsorát, a féldíjas helyre felvettek havi 30, a kedvezményes helyekre felvettek havi 60 koronát fizetnek ebéd-vacsoráért. A pályázó egyetemi hallgatók folyamodványaikat, melyek index másolattal (újonnan iratkozóknál érettségi bizonyítványmásolattal), valamint a pályázók és szüleik vagyoni viszonyait részletesen feltüntető hivatalos bizonyítvánnyal szerelendők föl, 1917 szept. 12-ig adják be a Mensa Academica felügyelő bizottságához címezve, annak elnökénél, dr. Láng Nándor egyetemi tanárnál, a bölcsészeti kar dékáni hivatalában, a hivatalos óra idején. Dékáni engedéllyel utólag iratkozók október 6-ig, rectori engedéllyel iratkozók okt. 15-ig adják be fenti módon felszerelt kérvényeiket a megjelölt helyen. A folyamodók kérvényük elintézéséről hirdetményileg fognak a beadási határidőt követő 3 napon értesítettetni. Debreczen, 1917. évi augusztus hó 21. *A Mensa Academica felügyelőbizottságának elnöksége.*

A Dunántúli Egyházkerület őszi közgyűlését szeptember hó 25-én tartja Pápán; ugyanekkor ünnepli meg a reformáció 400. éves fordulóját.

Lelkészeiktatás. Az óvári református egyházba a Széles Pál lemondásával megüresedett lelkesi állásra, múlt hó 15-én egyhangúlag megválasztott hódmezővásárhelyi segédlelkész Fehér Bertalan beiktatási ünnepélye folyó hó 12-én ment végbe. A beiktatási aktust az érdemekben megőszült Széles Pál végezte. Alkalmi éneklés után nagyszámú közönség jelenlétében megható beszéd kíséretében adta át a felavató lelkes a szent könyvet, melyből az ifjú új lelkes „békesség nektek” alapigék szerint könnyeket fakasztó épületes tanítást tartott. Legyen áldás a gyülekezeten és lelkipásztora munkáján.

Kegyes adomány. Horváth Lajos nyugalmazott törvényszéki bíró és felesége Horthy Erzsébet együttes elhatározásukkal 500 koronát adományoztak a tiszaszalkai új templomba illő új úrasztalának beszerzésére. A nemes szívű kegyes adakozók neveiket elévülhetetlen betűkkel jegyezték be az egyház aranykönyvébe. Legyen rajtok az Úr áldása.

A czeplédi református nagytemplom híres reneszansz stílusú fedelét és rézkupoláját, miután már a harangokat előbb elvitték, hadicélra szintén rekvirálták.

Michaelis német birodalmi kancellár a Deutsche Christliche Studentenvereingungnak régi munkás tagja és tiszteletbeli elnöke annak a Deutscher Studentendienst von 1914-nek, amely a harcoló főiskolai hallgatók lelki és szellemi támogatására alakult s amelynek előljáróságában képviselve van a római katolikus Sekretariat Sozialer Studentenarbeit is. Michaelis bátyja bieleföldi evangélikus lelkész és egyik főképviseelője a modern pietizmusnak s vezére az úgynevezett Geminschaftsbewegungnak, amelyben a kancellár is részt vett. Mint a Studentbund für Mission tagja, a kancellár melegen érdeklődik a külmiszió iránt is. Mindezek azt mutatják, hogy Michaelis kancellár a pozitív protestáns irányzat egyik legelőkelőbb és példás képviselője.

Palesztinában a Dera közelében levő vízesést villamoserő termelésére fogják felhasználni. Ezzel az erővel villamosvasutat fognak létesíteni, amely Palesztina néhány városát fogja összekötni. Ilyen villamosvasút lesz Názáretben is. Ezenkívül Názáretben, Jeruzsálemben s több más városban meghonosítják a villanyvilágítást is.

Milyen könyvekből készülünk a reformáció 400 éves jubileumára? címmel igen ügyesen összeállított, számos alcím alatt rendszerezett és minden tekintetben tájékoztató csinos könyvjegyzéket bocsátott ki a Scholtz Testvérek könyvkereskedése (Budapest, IX., Ferenc-körút 19–21. sz.). Melegen ajánljuk lelkipásztoraink figyelmébe.

A berettyóújfalui református (jubiláris) polgári leányiskola — mint örömmel értesülünk — szeptember hó 1-én a teljesen megfelelően átalakított kaszinói épü-

letben megnyílik. A bebútorozásra az egyházkerület új világi aljegyzője: Dr. Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő egy esztendei képviselői napidíjait (1916 aug. óta képviselő) 6,400 koronát az intézet pénztárába befizette. Ha a jó Isten sok ilyen áldozatkész világit adna nekünk, gyorsan felépülnének a kerületben a többi polgári leányiskolák is.

A pápa augusztus elsején keltezett jegyzéket küldött a hadviselő népek államfőihez, amelyben nemcsak általánosságban szólítja fel őket a háború megszüntetésére, hanem meg is jelöli a békekötés útját. Ez alkalomból eszünkbe jut, hogy nem XV. Benedek az első pápa, aki a háborús országok nyomorúságát a szívében hordja és békeközvetítésre vállalkozik. A középkorban, amidőn mint világi tekintetben is legfőbb hatalom, disponált a pápaság, szinte minden háborúba beleszólt a pápa s háború nélkül is akárhányszor szerepelt mint megbízott és felkért békebíró. A baj ezekben a közreműködésekben az volt, hogy a pápák nem tudtak eltekinteni a tulajdon előnyeik keresésétől, sem a pápaság világi érdekeitől, sőt éppen ezektől vezetett, nem állottak az örök szeretet és evangéliumi béke szolgálatában. Az újabb időkben, amidőn a pápaság világi hatalma alábbhanyatlott és ennek következtében annak inkább az erkölcsi sulya lépett előlérbe, már nem tisztán politikai érdek vezette IX. Piust, amikor 1870-ben megakarta előzni a porosz-francia háborút; viszont a humanizmus indította XIII. Leót arra, hogy a spanyol-amerikai, olasz-abesszíniai és angol-búr háború idején interveniáljon. Valamennyi közbenjárás azonban eredménytelen volt. Bár eredményes lenne a mostani!

A reimsi dómra nézve a legkülönbözőbb tervek merülnek fel a franciák között. Némelyek meg akarják őrizni, mint romhalmazt részben a háború borzalmas maradványaképen, részben pedig mint a németek „pusztító barbárságának emléket.” Másoknak az a szándékuk, hogy a katedrális nemzeti nekropolissá alakítsák át a londoni Westminster mintájára azzal a különbséggel, hogy az átalakítás után a templom megszűnne istentiszteleti hely lenni. Ez ellen a terv ellen teljes erővel tiltakozik a reimsi biboros-érsek, aki a katedrális renoválását óhajtja, sőt most is állandóan reparáltatja a megmaradt épületrészeket arra vállalkozó építészekkel.

A „Vasárnapi Ujság” augusztus 19-iki száma sok nagyon érdekes háborús képet közöl, különösen a mostani bukovinai és romániai harcokról. Egy kép bemutatja Kerenszkijt az orosz fronton, Zádor István művészi rajza a visszafoglalt Kaluszról mutat be érdekes jelenetet. *Marziali* Henrik cikke Savoyai Eugénról szól, a híres hadvezér belgrádi hadjáratának 200-ik évfordulója alkalmából. Egy képsorozat az oroszok harc-téri munkáját mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok és a rendes heti rovatok stb. egészítik ki a lapszám tartalmát. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára hat korona, a „Világkróniká”-val együtt hét korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Tartalom: K. B., Zsinati képviselők. — Tárcá: Csiky Lajos, A bibliai számok és a Kabbala. (Folytatás.) — Közélet: A lajstromos szavazás. — Irodalmi szemle. — Különfélék. — Hivatalos értesítő. 33–34. sz.

Pályázat.

A márokpapi református egyház pályázatot hirdet kántor-tanítóságra.

Javadalom: 1. 511 kor. 68 fill. az egyháztól negyedévi előleges részletekben s ennek törvényszerű állami kiegészítése és az állami háborús segély;

2. 16 kis hold szántó, 4 hold legelő és 3 vékás kenderföld, temetőüti kisszilvás, temető- és templomkert fütermésének $\frac{1}{3}$ része (4 hold földért az egyház, többiért tanító fizet adót és ártért);

3. 3 szobás jó lakás, gyümölcsös kerttel.

Kötelesség. Osztatlan hat osztályú iskola vezetése, templomi és temetési kántori teendők ellátása, lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése, presbiteri jegyzőkönyv vezetése.

Helyettes fizetése: havi 120 korona és lakószoba. Tanítónők, óvónők, képezdészek pályázhatnak helyettesnek.

Pályázati határidő szept. 10. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Márokpapi, u. p. Beregsurány, 1917 aug. 12.

ifj. Kallós Tivadar,

református lelkész, iskolaszéki elnök.

2-3

Szenzációs ujdonság!!!

Most jelent meg

Dr. Lencz Géza
egyetemi tanár

**Der Aufstand Bocskays
und der Wiener Friede**

című munkája. A debreczeni m. kir. tud. egyetem tudos professzorának eme nagyértékű munkája több esztendei kutatás alapján a reformáció jubileumi ünnepére készült, s habár célja első nagy vallás-szabadsági törvényünk létrejövetelét külföldön is ismeretessé tenni, joggal számíthat a hazai szakkörök figyelmére is.

Ára a 296 oldalra terjedő 20 képpel diszített kötetnek 10 korona 40 fillér.

MEGRENDELHETŐ:

Hegedüs és Sándor könyvkiadóhivatalában

Debreczen.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya“ igazgató-ágához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya“ kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összforgalma 60.000.000 korona volt.

Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

Ujdonságok!!!**„Farkas József emlékezete“**

Irta Dr. Pruzsinszky Pál. Ára 4 korona.

„NIETZSCHE és KÁLVIN“

Irta Sebestyén Jenő. Ára 3 korona.

Kaphatók:

KÓKAI LAJOS

könyvkereskedésben

Budapest, IV., Kamermayer Károly-u. 3.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5280—1917. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszteletű Esperesi karának, valamennyi tanintézet Tekintetes Igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi július hó 30-án kelt, hozzám azonban csak aug. 16-án érkezett, az iskolák 1917—18. tanévi szénszükséglet biztosítása tárgyában 101,702. sz. a. kiadott s a tankerületi főigazgatókhoz, tanfelügyelőségekhez stb. intézett rendelete másolatát, esetleges megfelelő intézkedés végett alább közlöm.

Atyafiságos szeretettel és tisztelettel
Debreczen, 1917. évi augusztus hó 17.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közokt. m. kir. minisztertől.

101,702—1917. VI/b. szám.

Valamennyi tankerületi kir. Főigazgatónak.

Az iskolák 1917—18. tanévi szénszükségletének biztosítása ügyében követendő eljárást illetőleg az orsz. Szénbizottsággal folytatott tárgyalás és megállapodás folytán tudomás és további sürgős eljárás végett értesitem a kir. Főigazgatóságot a következőkről:

Az orsz. Szénbizottság határozata alapján a szénbányák engedélyt nyertek arra, hogy a velük szerződéses viszonyban álló szénkereskedőknek, a múlt évben szállított szénmennyiségnek 50%-át leszállíthatják.

Miután ezen szénmennyiségből, az intézetek szénszükséglete fedezhető, felhívom a kir. Főigazgatóságot, utasítsa a tankerületében lévő középiskolák igazgatóit, hogy lépjen érintkezésbe azon szénkereskedővel, akivel a tavalyi szénzállításra nézve, kötése, szerződése, vagy bármilyen megállapodása volt, hogy ennek alapján a vezetése alatt álló intézet 1917—18. tanévi szénszükségletét a lehetőséghez képest egész mennyiségben szállítsa le, illetve annak leszállítását biztosítsa.

Amennyiben az illető szénkereskedő ezen szállítást csak részben vállalná, vagy egyáltalában vállalni nem tudná, úgy utasítsa a kir. Főigazgatóság az intézet igazgatóját, hogy a szükséges, vagy a már eszközölt, illetőleg biztosított szállítás folytán még

fennmaradó szén (kocsz) mennyiségének megjelölése, valamint az illető szénkereskedő nevének, pontos címének, úgy, mint azon szénbányának feltüntetése mellett — ahonnan az illető szénkereskedő szén-szükségletét beszerzi — jelen számra való hivatkozással tegyen közvetlenül azonnal jelentést az orsz. Szénbizottságnak (Budapest, IV., Haris-köz 3. sz.), ahonnan az illetékes szénbánya engedélyt fog nyerni a megjelölt szénmennyiség leszállítására.

Budapest, 1917. évi július hó 30-án.

A miniszter helyett:

Neményi,
államtitkár.

5291—1917. szám.

KÖRLEVÉL

a Nagytiszteletű Esperesi Karhoz.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az Országos Hadigondozó Hivatalnak 31,406—1917. sz. alatt kelt felhívását szószerinti szövegében az alábbiakban azzal a kéréssel közlöm, hogy méltóztassék a bölcs vezetése alatt álló egyházmegyébe kebelezett összes egyházközségek presbiteriumait utasítani, hogy a hivatolt leirat értelmében egybeállított jelentéseik egyik példányát az Országos Hadigondozó Hivatalhoz, másik példányát pedig Nagytiszteletű Úr útján hivatalomhoz f. évi szeptember hó 1-ig terjesszék fel; utóbbi azzal a jelzéssel, hogy egy példány az Országos Hadigondozó Hivatalhoz felterjesztett.

Egyben kérem arra is utasítani a presbiteriumokat, hogy az esetleges változásokról, újabb intézmények, alapok, alapítványok létesítéséről úgy az Országos Hadigondozó Hivatalhoz, mint hivatalomhoz félévenként jelentsenek.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1917. évi augusztus hó 18.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Országos Hadigondozó Hivatal.

31,406—1917. OHGH. szám.

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr!

Igen sok olynemű alap, alapítvány, sokszor tekintélyes összegű gyűjtési eredmény helyezettett el valamely egyházi pénztárban, amelynek célja a

hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva sorsának enyhítése, róluk való gondoskodás.

Az Országos Hadigondozó Hivatalnak, amely ma a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva létszámának pontos megállapítását is végzi, feltétlen szüksége van arra, hogy tökéletesen pontos képet nyerjen arról; mily összegek, mely elosztásban, mily különös rendeltetéssel állnak hazánkban a fenn megjelölt hadigondozásra szorulókat támogatóira.

Ennek következtében mély tisztelettel felkérem Méltóságodat, méltóztassék aziránt rendelkezni, hogy folyó évi szeptember hó 1-ig az Országos Hadigondozó Hivatalhoz a lehető legpontosabb kimutatás küldessék minden oly alapról, alapítványról, gyűjtött összegről, amelyet a Méltóságod fennhatósága alatt álló bármely egyházi hatóság, intézmény gyűjtött, helyezett el, vagy kezel, annak pontos megjelölésével, hogy ki gyűjtötte, (helyezte el) az összeget; mekkora az összeg;

melyek az esetleges feltételek;

hogyan helyezték el: készpénz, értékpapír, hadi-kölcsönkötvény;

felhasználható-e az összeg azonnal, vagy csak bizonyos idejű kamatozás után;

használható-e az összeg, vagy csak kamatai;

hol kezelik az összeget;

Kit illet meg a rendelkezés joga.

Egyben szíves tájékoztatást kérnék azon hadigondozó intézmények természetéről is, amelyeket a Méltóságod fennhatósága alatt álló bármely egyházi hatóság a saját hatáskörében fenntart.

Tisztelettel felkérem Méltóságodat, minthogy itt az állam és társadalom sürgető kötelességének minél lelkiismeretesebb teljesítéséről van szó, méltóztassék az alárendelt hatóságokat a fentiek minél lelkiismeretesebb, legpontosabb kimutatására utasítani azzal, hogy jövőben is minden változásról lehetőleg félevenként értesítsék az Országos Hadigondozó Hivatalt.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1917. évi július hó 28-án.

gróf Teleky,
az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5424—1917. szám.

Az összes középfokú tanintézetek Tekintetes Igazgatóinak.

(Gimnázium, leányközépiskola, polgári iskola, tanító- és tanítónőképző intézetek.)

Tudomásul vétel és további megfelelő eljárás végett értesítem. miszerint az 1917—18. tanév folyó évi szeptember hó 1-én megkezdődik.

Felhívom tehát, a szükséges intézkedéseket oly képen foganatosítani, hogy a tanév pontos megkezdése előtt semmi akadály ne legyen.

Felhatalmazom az illető férfi tanintézetek igazgatóit, hogy azon tanulókat, akik szüleik gazdaságában a szükséges munkaerők hiányát pótolhatják, az őszi és tavaszi mezei munkálatoknál legfeljebb három-három heti időre szabadságot adják, az ilyen tanulók aztán községi jegyzői bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy otthonukban tényleg mezei munkálatokkal foglalkoztak.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1917. évi augusztus hó 23.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A bótrágyi református egyház VI. osztályú vegyes elemi népiskolájában a rendes tanító hadba vonulása folytán szükségessé vált helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 1. Havonként 100 korona az egyház pénztárából előre fizetve. 2. 10 hold 1200 □-öl földnek használata. 3. Két szobás lakás, konyha és melléképületek. 4. Temetésekért stóla.

Kötelessége: Az összes tanítói és kántori teendők végzése. A megválasztás a háború tartamára szól.

Pályázhatnak református vallású férfi tanítók és tanítójelöltek, úgyszintén nyugdíjas tanítók is. Az orgonázásban jártasok előnyben részesülnek. Pályázati határidő szept. 1. A pályázatok a lelkeszi hivatalhoz küldendők be. A megválasztott állását, a vett értesítés után, azonnal elfoglalni tartozik.

Bótrágy (Bereg m., postahely), 1917 aug. hó 10.

Tóth József,
református lelkész.

2—2

A tiszánagyfalui (Szabolcs m.) református kántortanítóságra e lap folyó évi 27-ik számában megjelent pályázat határideje folyó évi augusztus 31-ig meghosszabbíttatik. 2—2 **Iskolaszék.**

Pályázat.

A ramocsaházai református egyház hadba vonult kántortanítója helyettesítésére az 1917—18. iskolai évre pályázatot hirdet. Fizetés: 100 korona havonta előre fizetve és lakás. Útiköltség címén 20 koronát fizet az egyház. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők és tanítójelöltek is. Pályázati határidő szept. 1. Állás azonnal elfogalandó.

Ramocsaháza, 1917 augusztus 12.

2—2

Református iskolaszék.

Pályázat a dancsházai református kántor-tanítói állásra.

Javadalom: 1. Lakás és kert természetben (3 szoba, előszoba, konyha, kamara, pince és egyéb mellékhelyiségek). 2. Késpénz 90 kor. 3. Búza váltás 126 kor. Árpa váltás 72 kor., összesen 288 kor. negyedévenként előre fizetve. 4. 7 kat. hold 900 □-öl szántó föld. 5. Stóla énekszós temetés 2 kor., predikációs 4 korona. 6. Államsegély 690 kor. Presbiteri jegyzői díj 10 korona.

Kötelesség: az I—VI. vegyes, valamint az ismétlő iskolások tanítása, kántori és a presbiteri jegyzőséggel járó teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén, valamint a kanonikus órákon az istentisztelet végzése. Okleveles férfi és nő tanítók pályázhatnak. A templomi énekeztetést (orgona nélkül) a nő tanító is elvállalni köteles. Pályázatok aug. 29-éig a lelkeszi hivatalhoz küldendők. Választás után az állás azonnal elfoglalandó.

Dancsháza, 1917 aug. 12. U. p. Bihartorda.

2-2

Ballay Aladár, lelkész.

Pályázat

a hiripi református orgonista-tanítói állásra.

Díjlevélileg biztosított javadalom: Természetbeni lakás nagy kerttel s 1200 korona pénzfizetés havi előleges részletekben.

Háborús pótlék: 400 korona. Mindez az egyháztól.

Az állami pótlékok megnyerése sem kilátástalan.

Hitelszövetkezeti könyvelőség vállalása esetén mellékes 600 korona.

Iskola vegyes, 6 osztályú, ismétlő nélkül.

Akik orgonista teendőket nem vállalnak, csak ideiglenesen, havi 100 korona és a természetbeni járandóságok mellett alkalmaztatnak. Viszont nők is, ha az orgonázásban jártasak és a kántorságot vállalják, rendes alkalmazást nyernek.

Pályázatok szeptember hó 7-re lelkeszi hivatalhoz küldendők.

Meghosszabbítás.

A rozsályi református helyettes tanítóságra vonatkozólag a Debreczeni Protestáns Lap 30-ik számában közölt pályázat meghosszabbítatik szeptember 10-ig azzal a pótlással, hogy nyugalmazott tanítók és képezdevégzett tanítójelöltek is pályázhatnak.

Rozsály, Szatmár megye.

Református lelkeszi hivatal.

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet egy tanítói állásra. Ez állással a következő fizetések vannak egybekötve: 1220 korona törzsfizetés az egyház pénztárából évnegyedes részletekben előre fizetve. Lakás természetben, vagy e helyett 360 korona lakbér, szintén az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve. Fizetéskiegészítés a megfelelő fokozat szerint az állampénztárból. Megválasztott tanító köteles a részére osztott osztályt vagy osztályokat a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint tanítani. Ha tanítónő választatik meg, köteles a női kézimunkát a saját osztályán kívül is a részére osztott osztályban vagy osztályokban külön díj nélkül tanítani. Amennyiben a megválasztott tanító vagy tanítónő nem felekezeti képezdésében szerezte oklevelét, köteles egy év alatt a vallástan, egyházi ének, zene és ezek módszertanából az E. T. VI. t.-c. 21. §-ában kívánt képesítést megszerezni. A hódmezővásárhelyi református tanítótestületnek és a békésbányai református tanítóegyesületnek kötelezett tagja. Állását f. é. szeptember hó 15-én tarfozik elfoglalni.

Kellően felszerelt pályázati kérvények — szül. anyakönyvi kivonat, oklevél, működési bizonyítvány f. é. szeptember 5-ig alólirott iskolaszéki elnökhöz Hódmezővásárhelyre adandók be.

Pályázhatnak református vallású okleveles tanítók és tanítónők, ha vidéki pályázó választatik meg, 30 korona útiköltséget utal ki részére a presbiterium.

Hódmezővásárhelyen, 1917 augusztus hó 20.

Győrffy József református lelkész,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A Bereg-Derczeni református egyház az 1917—18. iskolai évre helyettes kántor-tanítót keres, kinek azonban csak a felsőbb 4 elemi osztályt (III—VI.) kell tanítania.

Fizetés havi 100 korona és lakás a legszükségesebb butorokkal. Pályázhatnak okleveles református tanítók, végzett képezdészek vagy nyugdíjas tanítók, de pályázhatnak ugyanilyen nők is és férfi pályázó nem léteben alkalmaztatnak. Az állás 1917 szeptember 10-én elfoglalandó.

Pályázati idő 2 hét, a pályázati s felszerelt kérvények a derczeni református lelkeszi hivatalhoz küldendők. Posta helyben.

Derczen, 1917 aug. 14.

Pályázat.

A körösladányi református egyház pályázatot hirdet rendes tanítói állásra.

Javadalom: 1200 korona készpénz, az egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben fizetve. — Tisztességes lakás kerttel.

Kötelesség: 1. A kijelölendő iskola vezetése. 2. Elfoglaltság esetén kántor helyettesítése. 3. Úrvacsora osztás alkalmával az úrasztalánál és lelkésznek egyháztársadalmi működésében segítség. A 2. 3. szám alattiakért díj nem jár.

Pályázhatnak okleveles református férfi és nő tanítók. Nő tanítóra a 2. 3. szám alatti kötelesség nem vonatkozik. Férfi pályázók katona ügye igazolandó.

Pályázati határidő szeptember 1. Kellően felszerelt kérvények lelkészi hivatalhoz küldendők. Személyes megjelenés ajánlatos.

Állás szeptember 6-ig elfoglalandó.

Az állás régi állásból most szerveztetvén, díjlevele megerősítés végett egyházi felsőbb hatósághoz felterjesztetett.

Körösladány, 1917 augusztus 20.

Tóth József,

református lelkész,
iskolaszéki elnök.

Pályázat

az árpádi református elemi iskola második soros kántortanítói állására. Fizetése: természetben adott lakáson kívül részint az egyháztól, részint államsegélyből a törvényben biztosított javadalmazás.

Kötelessége az iskolaszék által reábizott osztályok és ismételőiskola vezetése a tiszántúli egyházkerület által kiadott Tanterv és Szervezet alapján; minden második héten templomi szolgálat és soros temetés végezése; canonicus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat teljesítése; az első kántortanítónak akadályoztatása esetén mindenben díjtalan helyettesítése.

Pályázati kérvények oklevéllel, esperesileg megerősített összes szolgálati bizonyítványokkal és az egyházmegyei hatóság legutóbbi minősítési bizonylatával felszerelve szeptember hó 9-ig az Iskolaszékhez (Árpád, Biharm.) küldendők. A választás ugyanekkor lesz s az állás november hó elsején elfoglalandó.

Iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

A dobrácsapáti-i református leányegyház pályázatot hirdet előkönyörgő-tanítói állásra. Fizetés: az egyház pénztárából 225 korona, havi előleges részletekben, törvényszerinti állami fizetékieskiegészítés. Lakás 2 szoba, konyha, melléképületek, gyümölcsöskert. Kötelesség: I—V. vegyes osztály tanítása, kántori teendők végzése, templomi szolgálat. Pályázhatnak nők is. Okmányok a kiskolcsi református lelkészi hivatalhoz (Szatmár megye, posta hely) küldendők augusztus 25-ig.

Pályázat.

A nagyszántói református egyháznál helyettes tanítói állásra pályázatot hirdetek.

Ez állásra nők is pályázhatnak. Kötelesség: I—VI. vegyes osztály tanítása. Fizetés havi 80 K és lakás. Megválasztási idő: hadbavonult tanító hazatéréséig (hadi fogoly). Pályázati határidő: Aug. 29. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Kérvények lelkészi hivatalhoz küldendők.

Bodnár Gábor,

református lelkész.

Pályázat.

A miskolczi református főgimnázium előjárósága pályázatot hirdet egy magyar-latin és egy matematika-fizika tanszakú helyettes tanári állásra az 1917—1918. tanévre. Ennek javadalmazása 1600 korona fizetés és 400 korona lakpénz. Pályázhatnak református vallású, általában protestáns tanárjelöltek.

A kérelmek felszerelt kérvényeket a miskolczi református egyháztanácsához címezve 1917 aug. 27-ig a főgimnáziumi igazgatósághoz kell beküldeni. Az állást 1917 szeptember hó 1-én kell elfoglalni.

Miskolcz, 1917 július 1.

Dr. Tüdös István,

egyh. tanácsi l. elnök.

Dr. gróf Haller József,

főgimn. igazg. tanácsi elnök.

Csorba György,

főgimn. igazgató.